

večkratni milijonar, si je pred kratkim kupil veliko dvonadstropno hišo, katera je stala gotovo čez 150 tisoč K v času, ko je že imel plačilni nalog dostavljen. A sedaj se izgovarja, da mu ni mogoče takoj plačati, ker nima toliko premoženja, da je v hudih denarnih stiskah, ne dobi posojila in bogve kaj še vse. S čim pa je tedaj plačal kupnino za kupljeno hišo, ali morda s knofli? Drugi, kateri je bil pred vojno ubožnejši kot kak vajncerl, je danes posestnik več hiš, poseduje lepe vinograde ter ima sedaj sam več vajncerlov, tudi ta je postal naenkrat „ubog“, nima niti toliko, da bi plačal za njega res skromni vojni davek. Tretji trgovec pa, kateri razen hiš v Mariboru poseduje celo graščino z lepimi in mnogimi posestvi, ta še ima gotovo mnogo tisočakov, oziroma stotisočakov v gotovini, tudi ta naenkrat toži, kakšna krivica da se mu godi, da ne more plačati takšnega zneska, da se mu isti vsaj zniža ali da bo vsaj v obroklih plačeval. In takšnih „siromakov“, ki hočejo goljufati našo državo, je mnogo, mnogo tukaj po naši lepi Štajerski in menda tudi Kranjski niso brez njih. In zakaj smo to navedli? Zato, ker davčne okrajne oblasti preveč rače verjamejo takšnim nemškim hinavskim ptičkom. Najraje še vojnim dobičkarjem zvišajo davke, znižajo, oziroma odpravijo pa tistim, ki imajo manj kot 3000 K letnih dohodkov. Kajti s tem se ne bo zgodila vojnimi dobičkarjem nikakšna krivica, ubožnejšim slojem pa bi se mnogo pomagalo. Upamo, da bodo zanaprej davčne okrajne oblasti opreznije in da bodo tam zahtevale, kjer je kaj in še celo veliko, ne pa tam, kjer še večsah ni denarja za kruh ali sol, še manj pa za kaj drugega potrebnega!

Bodimo oprezni.

Neovrgljivo dejstvo je, da so bili vsi naši dosežani politični in vojaški neuspehi nujen nasledek naše popustljivosti in prizanesljivosti.

Ko so v jeseni leta 1918 zasedle jugoslovanske čete Spodnji in Zgornji Rož na Koroškem, so začeli nemurji takoj uganjati na tihem protidržavno propagando: začeli pa so se tudi oboroževati in vsakemu je moralo biti jasno, da se pripravljajo na aktiven napad in da bodo v slučaju sovražne protiakcije padli z orožjem na jugoslovanskem civilnem prebivalstvu in vojaštvu.

Opozarjali smo merodajne faktorje na pretečo nevarnost, a bili smo v njihovih očeh pretirani bojazljivci in plašni zajci.

Prišla pa je prva nesrečna katastrofa dne 7. januarja t. l. in takrat so pri vpadu nemških tolp v Borovljah in v celem Spodnjem Rožu streljali Nemci in nemurji iz svojih hiš s puškami in strojnimi na naše domače prebivalstvo ter na posamezne vojake in jugoslovanske čete.

V očigled temu dejstvu smo bili prepričani, da bo ta žalostna, vsled skrajne malomarnosti merodajnih faktorjev nastala katastrofa tudi največjim zakrknjenecem odprla oči: a bridko smo se varali!

V Velikovec, na Prevaljah, v Guštanju in v Dravogradu ter sploh v celem, od naših čet zasedenem koroškem ozemlju so bili Nemci in nemurji od prvega do zadnjega fanta in moža oboroženi z robnimi granatami, puškami in strojnimi in akoravno so naši zaupniki na merodajnih mestih opetovano opozarjali na sovražno oboroženo silo in zahtevali nujne odpomoči, je ostalo vse pri starem in merodajne osebe so se našim zaupnikom še porogljivo pomehovale in očitno protežirale zagrizene Nemce in nemurje pred zavednimi Slovenci.

Ni čuda, da so se Nemci in nemurji, ki so se „našim“ javno sicer prilizovali kot jugoslovanski državljani, na skrivnem pa ruvali proti naši novoustaljeni državi in se pripravljali na odpor, o naših merodajnih faktorjih izražali, da tako finih, prijaznih in postrežljivih ljudi Velikovec in Pliberk še nista videla.

S takimi izjavami so naši narodni nasprotniki pritiskali odločilnim faktorjem na čelo pečat narodne nezanesljivosti, če ne celo narodnega izdajalstva.

le res. Zopet bom videl mater, deda in Pavelčka. — Vidim celo, da imaš okrog vratu rdečo ruto.“

Deklica ga je objela z nerazumljivimi besedami, ki so bolj kazale pritožbo nego veselje.

A stari gospod ji je iztrgal mladeniča in jo je prisilil, da je zopet mirno sedla na klop. Slepca je zopet privezal senčilo pred oči in ga vprašal:

„Pravite, da ste videli, da ima vaša prijateljica rdečo ruto okrog vratu. To se mi zdi nemogoče, ali se ne motite?“

„Drugega ne vidim, kot sivo senco.“ je odgovoril vojak. „A ko sem začel oslepovati, sem opazil, da se rdeča barva v temi vidi mnogo slabše kakor druge, zato vem, da je ruta rdeča.“

„To sem si mislil“, je rekel stari gospod. „Sedaj pa le previdno naprej.“

In k hlapcu obrnivi se, je rekel:

„Karel, pelji tovariša v kuhinjo, da bo pojedel nekaj mesa in kruha: pol obroka, ne več! Potem ga pelji v zadnjo sobo in ga spravi v posteljo, da si odpočije. Reci dekli, naj tudi deklici prinese kaj jesti.“

Ko je bil hlapec z vojakom odšel skozi vrata, je Katrica glasno ihtela starcu padla k nozam in mu nemo objela kolena, katere je močila z vročimi solzami. Hotel jo je vzdigniti, a ona se mu je upirala, in dvignivše k njemu zarače modre oči, je rekla:

„Gospod, gospod! Bog vas bo blagoslovil, da ubogim kmetom izkazujete toliko dobrot. Ne morem povedati, kaj čutim, a rada bi deset let prej umrla, ako bi vam to podaljšalo življenje. In za to, ker hočete Janezu ozdraviti oči, vi angel božji, bodeva slehrai dan molila za vas in šla na božjo pot!“

(Konec prihodnjice.)

Ti merodajni faktorji so se izključno gibali — med našimi najstrupenejšimi sovražniki. Narodna družba jim je bila tuja.

Prišla pa je druga nesrečna katastrofa dne 2. majnika t. l. in v Velikovec, Pliberku, Prevaljah in Guštanju so nemurji s strojnimi streljali na jugoslovanske vojake in civilno prebivalstvo.

Nimamo več upanja, da bodo merodajni ljudje posneli iz omenjenih dveh nesrečnih katastrof potrebne nauke za bodočnost. Pribijemo le golo resnico, da imamo v mariborski okolici več narodno zavednih občin, v katerih se je odvzelo orožja izvršilo s tako strogostjo, da niti eden najboljših mož ni opremljen z navadnim samokresom.

Temu nasproti pa smo prepričani, da so Nemci in nemurji v Mariboru pripravljani na odpor in so vsestransko oboroženi še v veliko večji meri, nego so bili nemurji na Koroškem pri zadnji katastrofi.

Naše vojaštvo stoji sicer krepko na braniku in bi znalo s trdo pestjo braniti čast jugoslovanskega Maribora, vendar pa eventualne nedolžne žrtve niso izključene, ako pristojne oblasti ne bodo v najkrajšem času izvršile v Mariboru stroge preiskave in odvzele orožje vsem nezanesljivim in naši državi ter našemu zdravju in imetju nevarnim elementom.

Ne zaupajmo torej gadom, katerim še nismo odvzeli strupenega žela!

Jubilej dela.

Dne 15. junija 1919 bo praznovalo slovensko krščansko-socialno delavstvo 25letnico svoje ustanovitve. Zgodovinski dopadek se je zgodil tako-le.

Dr. Kreka, ki je bil takrat stolni vikar, je nagrosilo delavstvo ljubljanske predilnice, da je maševal na Smarni Gori. Po cerkvenem opravilu se je zbralo delavstvo na vrtu gostilne pri Žibertu pod Goro, kjer je dr. Krek vprašal delavstvo, če bi ne bilo v Ljubljani mogoče katoliško delavsko društvo. Gostinčar je odgovoril: „Da, gospod doktor!“ — Čez nekaj dni se je naša organizacija ustanovila in se je po njej izvedlo demokratiziranje našega ljudstva po načelih krščanske pravice.

Sklenili smo, da se srebrni jubilej organizacije katoliške delavske demokracije dne 15. junija t. l. slovesno praznuje. — Ker je naše delavstvo izpostavljeno največjemu nasilstvu in agitaciji od strani nekrščanskih struj, naprosamo vse naše organizacije, da se po svojih zastopnikih in če le mogoče korporativno udeležijo srebrnega jubileja našega katoliškega delavstva in tako osokolijo naše delavstvo v nadaljnjem njegovem težavnem boju za naše najsvetejše verske in narodne svetinje.

Sporoč našega srebrnega delavskega dne se je določil tako-le:

Na Smarni Gori:

- Ob 9. uri dopoldne slovesno cerkveno opravilo.
- Po sv. maši prvi slovesni tabor pred cerkvijo na Smarni Gori.
- Izredni občni zbor Jugoslovanske Strokovne Zveze za delegate organizacij JSZ v meznariji, 2. nadstropje.

Popoldne:

Slavosni ljudski tabor in veselica na vrtu gostilne pri Žibertu pod Goro.

P. n. vodstvo se naproša, da naj do dne 31. t. m. naznani podpisani organizaciji, če se udeležijo našega slavlja, kakor tudi kaj in koliko ljudi pride ob tej priliki v Ljubljano. Udeleženci naj prineso jestvine seboj. — Prihod in število udeležencev moramo znati zato, da se priredi eventualno v Ljubljani za nje pozdravni večer.

Vse dopise v tej zadevi prosimo pošiljati na naslov: Jugoslovanska Strokovna Zveza, Ljubljana — Jugoslovanska tiskarna.

Spominu našega dr. Kreka smo dolžni, da slovesno proslavimo 25letnico slovenskega krščansko-socialnega delavstva!

Jugoslovanski krščanski delavski pozdrav!

Predsedstvo Jugoslovanske Strokovne Zveze v Ljubljani, dne 15. maja 1919.

Mariborsko okrajno glavarstvo na „delu“

1. Izgnalo je okrajno glavarstvo v Mariboru v Nemško Avstrijo Franca Drobnač, prejšnji orožnik v St. Ilju v Slov. gor. Kakor se je izvedelo, je bil imenovan že sprejet v službo Nemške Avstrije, pa se je še vedno potikal po Jugoslaviji.

2. Pod državno nadzorstvo se je postavilo vse premoženje nemškega Schulvereina na Dunaju, ki se nahaja v občini Sv. Lenart v Slov. gor. Za nadzornika se je imenoval dr. Milan Gorišek, odvetnik v Sv. Lenartu v Slov. gor.

3. Nadalje se je postavilo pod državno nadzorstvo premoženje, poslopja, podjetja in zemljišča na ozemlju Slovenije sledečih gospodov, bivših članov poprejšnjega odbora Okrajne hranilnice v Slovenski Bistrici: 1. Emil Weigel, gozdar, graščina Bistrica; 2. Hermann Strassgütl, trgovec in posestnik, Slov. Bistrica; 3. Ivan Katz, gostilničar in posestnik, Slov. Bistrica; 4. Josef Machoritsch, gostilničar in posestnik, Peklo; 5. Stefan Rudolf, posestnik, Spodnja Poljskava; 6. Engelbert Sicherl, trgovec in župan, Spodnja Poljskava; 7. Karl Sina, trgovec in posestnik, Peklo; 8. Karl Zimmer, inšp. juž. žel. v p., Peklo; 9. Franc Steinklauber, tovarnar, Pragersko; 10. dr. Hermann Wiethaler, notar, Slov. Bistrica; 11. dr. Oskar Orosel, odvetnik v Mariboru. — Za nadzornike so se imenovali za gospode pod 1, 2 in 3 g. dr. Urban Lemeš, odvetnik v Sl.

Bistrici; za gospode pod 4, 5, 6, 7, 8, 9 g. dr. Jožef Pučnik, odvetnik, Slov. Bistrica; za gospode pod 10 in 11 dr. Radoslav Pipuš, odvetnik v Mariboru.

4. Radi tihotapstva in nedovoljenega prestopa državne meje so bili v zadnjem času od okrajnega glavarstva v Mariboru kaznovani z zapadom iztihotapljenega blaga in denarno globo: Železničar R. Benke 50 K; Niess Karl, Ernovž, 5 K; Jožef Laekenbach, Dunaj, 2000 K; Nerat Barica, Zagreb, 10 K; Kormann Ignac, Ljubljana, 10 K; Jožef Sammer v Mariboru 10 K; Josip Rihtarič, Lipnica, 75 K in 10 dni zopora; Herič Ivan, Ljubljana, 40 K; Betti Glavač, Maribor, 10 K; Spickermann Fric, 5 K; J. Kugler 20 K; Struckl Pavla, Maribor, 20 K; Ivan Tausendschön, Straže, 100 K; Repovečki Božidar v Zagrebu 100 K; Radović Milivoj, Zagreb, 100 kron; Muhič Anton, Pesniški dvor, 10 K; Halb Avgust v Gradcu 100 K; Jožef Novak, St. Rupert, 50 K; Al. Urdih, St. Rupert, 35 K; Mulič Franjo, Litija, 25 K; Jiravec Vencel, Gradec, 100 K; Fekonja Friderik, Gradec, 100 K; Franc Lasič, Rače, 3000 K; Roza Proppe, Karčovina, 200 K; Čurin Ivan, Godeninci, 600 K; Alojz Strassnitzky, Straže, 500 K; vsak po premoženju in zaslužnju.

Naše meje.

Meje Jugoslavije še niso končnovaljavno določene. V Parizu so prišli do prepričanja, da morajo ugoditi željam in zahtevam Slovencev ne samo glede Štajerske, temveč tudi glede Ogrske in Koroške. Prvotno so v Parizu na italijanski pritisk določili, da naj Prekmurje ne pripade Jugoslaviji, na Koroškem bi naj bilo ljudsko glasovanje, katero bi naj odločilo, kako daleč bi naj šla na Koroškem meja. Vsled neumornega delovanja jugoslovanskih zastopnikov v Parizu, med katerimi se nahajajo štajerski rojaki: dr. Zolger, dr. Kovačič, dr. Slavič in dr. Vošnjak, se je posrečilo spraviti vprašanje naših severnih mej v zopetni pretres. Po poročilih, ki prihajajo te dni iz Pariza, je posneti, da pripade Prekmurje in Slovensko Koroško ter Štajersko severno od Spilja kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev in sicer brez ljudskega glasovanja. Nemoi se sedaj posvetujejo v mestecu St. Germain pri Parizu, kaj bi storili, ali bi podpisali mirovne pogoje — ki so zelo trdi — ali ne. Odločitev bo padla najbrž še le prihodnji teden.

Naš poročevalec nam piše te dni iz Pariza: „Mirovna konferenca gre proti koncu. Dela se pa še te dni najhuje. Odločuje se usoda Slovencev. V resnici ne stojimo tako slabo. Zlasti je gotovo naše vse, kar imamo vojaško zasedenega. Vrli vojaki, ki ste nam priborili ugodnost, vztrajajte še nekoliko, ohranite mir, red in disciplino v domovini. Slovenci, bodimo složni in edini! Imamo še veliko sovražnikov, zato se obračamo tudi proti Bogu, vladarju vseh narodov! „Ako Gospod ne zida hiše, zastoj se trudi zidarji.“ Molimo te dni, ko padajo zadnji sklepi o slovenski usodi, k Bogu, da nam ohrani in ugodno ustvari našo novo domovino!“

Nekdaj in sedaj.

Sedemdesetletnica, kar so odpravili batine. — Spominjamo se vsakovrstnih jubilejev, toda enega jubileja se ni spominjal še nihče. Nedavno je preteklo 70 let, kar so pri gosposkah na Slovenskem odpravili batine. Ko so zavladali nad našim ljudstvom nemški gospodje, je bilo važno sredstvo za vzdrževanje njihove oblasti zlasti tudi batina. Ko so pa leta 1848-49 odpravili graščinske pravice, so ob enem odpravili tudi batine pri sonnajah. A mislite, da je bilo to našemu ljudstvu všeč? Kaj še! Navadilo se je batin, da jih le težko pogrešalo in je vzdihovalo po njih. Kakor pripovedujejo takratne ljubljanske „Novice“, se je zgodil sledeči slučaj:

Te dni pride nek kmet k enimu gospodu in ga tako-le nagovori:

K. So pač slišali, kaj se je nerodniga pri nas primirilo? So pa tudi slišali, kaj so z enim teh gerđunov storili? Zaperli so ga za dva dni, potem pa so ga spustili, brez da bi mu bili kaj dali po r—; to vendar ni prav, da take gerđobneže nič s palico ne pokore.

G. Kaj ne veš, da je to prepovedano?

K. O to ne more biti, kdo je prepovedal?

G. Postave so take.

K. Kdo je take postave dal?

G. Le-ti gospodje, kteri zdaj postave delajo.

K. Slisijo! To je slabo; če je tako, potlej smo pa vsi proč. Zakaj če se gospoda še tako skrega, se vendar nobenikrat ne stepe. Ako pa med nami najmanjši prepir vstane, se koj stepemo. Zato ni treba, da bi gospoda topli, kmet pa mora tepen biti, če kaj pregreši, sicer postave ne zapopade. —

Takšno je bilo naše ljudstvo v onih starih dobrih časih.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Danes smo zvečeli iz Urmoža, da sta bila naglo prestavljena č. g. kaplana Krušič in Vrečko, ki sta dne 8. maja vodila vojaške oddelke pri Slovenjgradu in prepredila, da Nemci z oklopnimi avtomobili niso mogli prodreti do mesta. Poizvedovali smo, kaj je na tej govoric in izvedeli, da ne odgovarja resnici. Res je samo, da je polkovnik Raktelj denunciral omenjena duhovnika pri škofiji, da sta boljševiskega duha, šuntata ljudstvo E plenjenju nemških posestev in k sovraštva ter